

การระบาดของ Gastroenteritis ใน West Bengal ประเทศอินเดีย

สถานการณ์โรคต่างประเทศ

แปลและเรียบเรียงโดย นางสาวบรรณวรรณ ดิเรกโกศ
กลุ่มเฝ้าระวังสอบสวนทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา

ข่าวจาก ProMED-mail post เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2548 รายงานว่าพบผู้ที่อาศัยอยู่ใน 6 โชน ของ เทศบาล Garulia ใน North 24- Parganas ซึ่งตั้งอยู่ใน West Bengal ประเทศอินเดีย มากกว่า 700 คน ป่วยด้วยอาการของโรคทางเดินอาหาร โดยมีผู้ป่วย 500 ราย เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลที่อยู่ละแวกใกล้เคียง 7 แห่ง ส่วนหนึ่งไปรักษาที่โรงพยาบาล Barasat และ Hooghly มีผู้ป่วย 7 รายที่มีอาการหนัก ส่งเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล ID ในรัฐ Belia ghata

ข่าวแจ้งว่าเมื่อตอนเย็นวันเสาร์ที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2548 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในโชน 1, 2, 3 และ 4 เริ่มมีอาการปวดท้องเฉียบพลัน และอาเจียน เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล Bhatpara ตอนดึกสถานการณ์ดังกล่าวยิ่งแย่ลง เมื่อเริ่มมีชาวบ้านจากโชน 6 และ 9 เข้ามาเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเพิ่มมากขึ้น

ผู้ที่เข้ามาช่วยเหลือผู้ป่วยกลุ่มแรกเป็นสมาชิกของสโมสรท้องถิ่นใน Garulia, Balak Sangha ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจพร้อมกำลังคนและยานพาหนะจาก Noapara PS ได้เข้าไปช่วยส่งผู้ป่วยเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล หลังจากเจ้าหน้าที่สโมสรไม่สามารถรับมือกับผู้ป่วยจำนวนมากเหล่านั้นได้

สมาชิกสโมสรหลายท่านที่มาช่วยเห็นว่า โรงพยาบาลที่มารับผู้ป่วยไปส่งที่โรงพยาบาลมีจำนวนจำกัด ทำให้เกิดปัญหาล่าช้าถึงกลางดึก เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอาวุโสของท้องถิ่นที่รับผิดชอบกล่าวว่า ผู้ป่วยทุกรายได้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล Bhatpara, BN Bose, Sri Balaram Sevamandir และ Sagar Dutta เรียบร้อยแล้ว

ถึงแม้จะได้รายงานสถานการณ์ดังกล่าวต่อผู้บริหารแล้ว แต่ก็ไม่มีแพทย์จากเทศบาลลงไปดูในพื้นที่ได้ จนกระทั่งเช้าตรู่ของวันอาทิตย์ที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2548

Ms. Dipali Roy ที่ปรึกษาของโชนที่ 2 กล่าวว่า ทางเทศบาลไม่มีแพทย์เพียงพอที่จะไปช่วยรักษาผู้ป่วยได้ และได้แจ้งให้ผู้บริหารรับทราบแล้ว แต่ก็ไม่สามารถช่วยอะไรได้มากนัก เนื่องจากวันที่เกิดเหตุเป็นวันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุดราชการปัญหาจึงยังเป็นเรื่องรุนแรงมากขึ้น

จากการวิเคราะห์พบว่า พื้นที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือ Radhanagar, BhimerMore, Dakshinpara และ Bansbagan ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลที่เกิดโรคเชื่อว่า ระบบท่อระบายน้ำทิ้งและน้ำประปาที่อยู่ใต้ดินไม่ได้มีการดูแลอย่างเหมาะสม ทำให้เกิดการปนเปื้อนน้ำใช้กับท่อน้ำดีในเทศบาลทั้งหมด ซึ่งทางเทศบาลได้ทำการเก็บตัวอย่างน้ำไปตรวจเพื่อพิสูจน์หาสาเหตุการเกิดการเจ็บป่วยครั้งนี้แล้ว

Dr. Kusum Kumar Adhikari, หัวหน้างานสาธารณสุขของ North 24-Parganas กล่าวภายหลังที่ได้ลงตรวจพื้นที่ที่เกิดปัญหาแล้วว่า ได้จัดการตั้งศูนย์เพื่อช่วยเหลือทางการแพทย์ 3 แห่ง ในพื้นที่ดังกล่าว และให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขออกสำรวจบ้านผู้ป่วยแต่ละราย ตั้งแต่วันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2548 เพื่อประเมินสภาพผู้ป่วย ส่วนทางเทศบาลก็ได้เก็บตัวอย่างน้ำส่งไปตรวจสอบแล้ว อาการของผู้ป่วยบางรายที่โรงพยาบาล Bhatpara มีอาการหนัก และต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ซึ่งคณะผู้แทนของผู้บริหารเทศบาลพร้อมกับทีมแพทย์จำนวนมากกำลังจะลงพื้นที่ในวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2548 และสมาคมแพทย์อินเดียซึ่งมีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญจากหลายหน่วยงานก็จะระดมกันออกไปให้บริการแก่ผู้ป่วยดังกล่าวแล้วด้วย

รายงานเพิ่มเติมเมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2548 ว่า พบผู้ป่วยเสียชีวิต 2 ราย รายแรกเพศชาย เสียชีวิตวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2548 อีกรายเพศหญิง เสียชีวิตวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2548 โดยมีผู้ป่วยที่ต้องพักรักษาตัวในโรงพยาบาล 800 ราย ประเมินว่าผู้ป่วยในการระบาดครั้งนี้อาจสูงถึง 1,200 ราย

โรค Gastroenteritis เกิดจากการติดเชื้อในกระเพาะอาหาร และลำไส้ มีอาการเสียท้อง อาเจียน และถ่ายเหลว สาเหตุจากการปนเปื้อนในน้ำหรืออาหาร

เมื่อเดือนที่แล้วที่ท่าเรือ Kolkata ใน เทศบาล Gurulia มีรายงานพบผู้ป่วยเสียชีวิตด้วย โรค Gastroenteritis 4 ราย เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ระบุว่า สาเหตุการระบาดครั้งนี้เกิดจากการปนเปื้อนของน้ำที่ใช้ ปัญหาในการดำเนินงานคือ ขาดแคลนแพทย์ และยารักษาโรคในโรงพยาบาล และสถานอนามัย

โรงพยาบาลที่รับกลุ่มผู้ป่วยไว้รักษาเป็นผู้ป่วยในของเขต Gurulia ได้แก่ Samsanghat, Rabinagar, Dakshinpalli และ Sundrarkhola ซึ่งเป็นกลุ่มโรงพยาบาลที่รับสถานการณ์หนักที่สุด จากอาการปวดท้องอย่างรุนแรง คลื่นไส้ สาเหตุการระบาดครั้งนี้ เกิดจากระบบท่อน้ำใช้รั่วและเกิดการปนเปื้อนกับท่อน้ำทิ้ง

แปลและเรียบเรียงจาก

1. Pablo Nart . Enteric stalks Gurulia . [cited 2005 Apr 24]. Available from : <http://www.promedmail.org/pls/askus/f?p=2400:1000>.

2. Alfonso Rodriguez .Gastro outbreak in WB, 800 ill, 2 dead . [cited 2005 Apr 25]. Available from: <http://www.promedmail.org/pls/askus/f?p=2400:1000>.

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากบรรณาธิการ

Gastroenteritis หมายถึง การอักเสบของ กระเพาะอาหาร ลำไส้เล็ก และลำไส้ใหญ่ อาจเกิดการติดเชื้อจากแบคทีเรีย ไวรัส หรือ โปรโตซัว ก็ได้

ในกรณีที่มีการเจ็บป่วยของประชาชนคราวละมาก ๆ เช่นนี้ จัดเป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขอย่างหนึ่ง อาจเกิดขึ้นในประเทศไทยเมื่อใดก็ได้ได้เช่นกัน กระทรวงสาธารณสุขได้ให้ความสำคัญเรื่องนี้เป็นอย่างมาก และได้มีการเร่งรัดการเตรียมความพร้อมในหลายด้าน เช่น การจัดตั้งทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (Surveillance and Rapid Response Team : SRRT) ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เป็นกลยุทธ์หนึ่งในการเตรียมความพร้อมที่เป็นกลไกสำคัญในการรับมือกับเหตุการณ์ดังกล่าว ซึ่งทีมจะมีบทบาทในการเฝ้าระวัง ตรวจสอบการระบาด มีการเตือนภัย และตอบสนองเร่งด่วนในการสอบสวนและควบคุมโรคขึ้นต้น รวมทั้งมีการประสานงานและสนับสนุนซึ่งกันและกันเป็นเครือข่าย ขณะนี้มีทีม SRRT จำนวน 1,030 ทีม จำแนกเป็น ระดับอำเภอและเขตของกรุงเทพมหานคร รวม 926 ทีม, ระดับจังหวัด และกรุงเทพมหานคร รวม 76 ทีม, ระดับเขต จำนวน 24 ทีม และส่วนกลาง จำนวน 4 ทีม⁽¹⁾

องค์ประกอบของทีม SRRT ประกอบด้วยบุคลากร 3 ส่วนคือ หัวหน้าทีม ได้แก่ ผู้นำทีมหรืออำนวยการให้ทีมออกปฏิบัติงาน, แกนหลัก ได้แก่ ผู้ทำหน้าที่เฝ้าระวังโรคในยามปกติ เมื่อมีการระบาด สามารถเป็นแกนระดมทีมออกปฏิบัติงาน หรือเป็นแกนตั้งศูนย์อำนวยการควบคุมโรคฉุกเฉินได้ทันที, ผู้ร่วมทีม เช่น แพทย์ สัตวแพทย์ นักวิชาการสาธารณสุข พยาบาล ทีมงานควบคุมโรค ทีมห้องปฏิบัติการ สุขศึกษาประชาสัมพันธ์ อนามัยสิ่งแวดล้อม เวชภัณฑ์ และงานสนับสนุนอื่น ๆ ผู้ร่วมทีมตามปกติมีหน้าที่ภารกิจของตนเอง แต่พร้อมเข้าร่วมทีมทันทีเมื่อมีการระบาด⁽¹⁾

ดังนั้นการเตรียมพร้อมของบุคลากรด้านการแพทย์และสาธารณสุข พร้อมด้วยวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น รวมทั้งยานพาหนะ(พร้อมคนขับรถ) ก็จะต้องพร้อมเสมอ ไม่ว่าจะเป็นวันทำการหรือวันหยุดราชการ หรืออย่างน้อยจะต้องติดต่อกันได้ทางโทรศัพท์มือถือ พร้อมทั้งจะออกดำเนินการได้ในเวลา 1 – 2 ชั่วโมง

โดย นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ขุมเกษียร * และนางสิริลักษณ์ รั้งฉิ่ง **

* ที่ปรึกษากรมควบคุมโรคและรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ **กลุ่มงานเผยแพร่ สำนักระบาดวิทยา เอกสารอ้างอิง

1. นายวันชัย อาเจียน. SRRT กับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข. เอกสารประกอบการอบรมทีมวิทยากร SRRT ; ระหว่างวันที่ 7 – 11 มีนาคม พ.ศ. 2548 ณ โรงแรมโบตานีคริสตอรัล อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. หน้า 264 – 8.